

A leánykereskedés és az ellene folytatott küzdelem Magyarországon.

Írta: *Dr. Melly Béla* ny. szföv. árvaszéki elnök,
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” alelnöke.

I. A leánykereskedés kialakulása.

A leánykereskedés épp úgy, miként a rabszolgaság és jobbágyság, az emberiség szégyene.

Bármennyire emberietlen volt is azonban a rabszolgakereskedés és a jobbágyság, azokat gazdasági szükségességgel igyekeztek igazolni, ámde a leánykereskedésre még mentséget sem tudnak.

Az ókorban a leánykereskedelem különösen a keleti népeknél virágzott. Egyiptom örömházaiba a nőket leginkább Indiából hozták. A zsidóknál Mózes tiltotta meg a nők adás-vételét.

A római lupanáriák örömlányait a meghódított provinciákban vásárolták, és hogy a leánykereskedők, a kívánságokat minél jobban kielégítsék, spanyol, gall, germán, egyiptomi, ethiopiai és perzsiai nőket szereztek. Róma bukásának egyik főoka az a mélységes erkölcsi züllés volt, melyet a leánykereskedés táplált. A prostituáltak és mindazok, akik velük üzérkedtek (korcsmárosok, szálló- és fürdőtulajdonosok) megvetett egyének voltak és nem élvezhették a római polgár jogait. A megvetéssel nem törődtek, a jogokat nem igényelték, mert a kerítiket, a leánykereskedőket, és a lupanáriák tulajdonosait csak a haszon-szerzés és a meggazdagodás féktelen vágya hajtotta, aminek kielégítésére utálatos foglalkozásuk bőségesen nyújtott módot.

Az állam tűrte az üzelmeket, mert a nő megbecsülésétől még igen távol állottak.

A rabszolgákat és az idegen nőket eladható árúknak tekintették.

A görögök erkölcsébe szintén nem ütközött a leánykereskedés. Athénben Solon állami bordélyokat létesített. Ezek jöve-

delmei az állam pénztárába folytak. Athénben magánbordélyt nem is engedélyeztek.

A nőt ókori alacsony sorából a kereszténység szabadította fel, és tette méltó párjává a férfinemnek. A nő helyzetének emelkedésével megszűnt ugyan a nyilvános adás-vétel tárgya lenni, de a leánykereskedelem megélt tiltott utakon is, mert a veszély miatt még nagyobb haszonnal dolgozott. A kereszténység magasztos tanait, és az ember lelkében élő erkölcsi törvényeket azonban az érzéki szenvedélyek elhomályosították. Ahol a gazdagság módot nyújtott az örömök és az élvezetek hajhászására; ahol a nép nagy része személyes szabadságától megfosztva szegénységgel és nyomorral terhelve küzdött a lét fenntartásáért; ahol a rendészet közegei megvesztegethetők és megvásárolhatók voltak; ott a prostitúció és a leánykereskedés mindig alkalmas talajra talált, és kiterjesztette polyp-karjait.

A középkor hűbéri szervezete, a földtulajdonosnak kényére-kedvére kiszolgáltató jobbágyság, az állandóan háborúskodó katonaság vándorlásai miatt az asszony nép elhagyatottsága, mind hozzájárultak ahhoz, hogy a középkorban a ledér élet nyomában a prostitúció és a leánykereskedelem Európában is nagyra nőjön. Amerika felfedezése után pedig az ottan megnyílt bőséges alkalom, valamint a városokban állandóan szaporodott lakosság körében elharapózott könnyelmű élet és laza erkölcsök az újkorban különösen élénkítették a leánykereskedelmet.

A küzdelem nehezen indult meg a leánykereskedés ellen, s mondhatjuk, csak alig néhány évtizede, hogy a leánykereskedés vakmerően nem űzheti már förtelmes mesterségét.

A leánykereskedést rendszerint többen összejátszva űzik. A nemzetközi leánykereskedelmet nagytőkével dolgozó és szerteágazó, jó összeköttetésekkel rendelkező társaságok folytatják. Ügynökök és más kerítők segédkeznek nekik. A kerítők többnyire előregegett prostituáltak, elszegényedett asszonyok, nyomorban maradt özvegyek, elhagyott maitressek, stb. hasonló személyek.

A kereskedők és ügynökök ismerik a kéteshírű házakat, ahova a leányokat szállítják, s maguk is menedéket találnak. A leánykereskedés forgalmát igen nagyon élénkíti az, hogy a bordélyok örömlányait állandóan fel kell frissíteni, a felmerülő betegségek, és a szórakozók megújuló kíváncsiúi miatt. A kerítők különféle szerepekben lépnek fel: mint utazó, szállótulajdonos, elhelyező, különösen kabaréban, női zene- és tánckarban. A masszírozónők, szülésznők és a szobaasszonyok szerepe is igen tetszetős, és vonzó fényes jövő ígérgetésével a már prostituáltakat könnyű egyik helyről a másikra csalogatni, nehezebb a csekélyebb fizetéssel foglalkozásban levő, egyébként könnyűvérű, de legnehezebb az ártatlan, azonban hiszékeny leányokat

megkeríteni. Ez utóbbiak leginkább a kedvezőnek látszó kishirdetések útján esnek a hálóba, mikor is nevelőnőkül, társalkodónőkül szegődtetnek, míg azután kedveskedésekkel, és ajándékokkal megkísértvén, áldozatul esnek. Ha a leány meginog, alkalmas helyre viszik, ahol elhagyatva kétségbeesésében sokszor erőszakos módon kerül a fertőbe. Innen pedig nincs kiszabadulás.

Igen sok áldozatot vesznek a városokban cselédekül elszegődő vidéki leányok közül. Ebben a cselédelhelyezők között is gyakrabban találunk segítőtársakra.

A leánykereskedő, vagy ügynöke gyakran barátnőjéül fogadja a kiszemelt áldozatot, házasságot is ígér, sőt színleg házasságot is köt vele, s ezen a réven adja tovább. Sok esetben a szegény sorsban élő szülőket is elbódítják ígéretésekkel, s a szülők engednek, hogy könnyítsenek sorsukon.

A magányos leányok a leginkább vannak a kísértésnek kitéve, főleg, ha külföldön keresnek elhelyezkedést, vagy ha úton vannak. A vasúti és hajóállomások alkalmas helyek a vadászatra. A vasúton, vagy a hajón kellemes útítársul kínálkozik a kereskedő vagy ügynök, s ebben a szerepében bizalmat szerezvén, munkája könnyű és sikeres lesz.

A világháború előtt a délamerikai bordélyokba szállított jóformájú, csinos és egészséges leányért 500-2000 frankot, sőt az Északamerikai Egyesült Államokban 2000 dollárig emelkedő pénzüsszeget fizettek. Ma, amikor a leánykereskedőnek sok és igen nehéz akadályt kell leküzdenie, valószínű, még nagyobb haszonra is tesz szert.

A svájci leánykereskedelem elleni komité 1922/23. évi jelentésében említi, hogy a német–hollandi határon elcsíptek egy leánykereskedőt, aki ötven leánnyal volt úton, s milliókat kereshetett volna.

A kereskedés mindig arrafelé irányul, ahol a kereslet nagy, így legkiterjedtebb a tengerentúli országok felé. Az idegen országokból hozott leányok a változatosságot fokozzák.

A leánykereskedés fő export országai: Oalicia, Orosz- és Lengyelország és Kína. Sajnos a Dr. Leopold Rosenack rabbi által az 1900-as évek elején összeállított statisztika szerint, a nemzetközi leánykereskedelemben szereplő nők 50%-a a volt Osztrák-Magyar monarchiából származott. Ebből 40% Galíciára, 10% pedig a többi monarchiához tartozott országokra, – fájdalom – nagyrészt Magyarországra esett. A Magyarországból származott ilyen nőket „hungar'ák”-nak és „vengerkák”-nak hívták.

Az importáló helyek kiváltképen: a Levante, Egyiptom, India, Ausztrália, Délafrika-, és leginkább közép- és Délamerika. A Budapestről kiinduló leánykereskedés iránya Belgrád, Nisch,

Szófia, Bukarest, Crajova, Galatz, Odessa, Lodz, Varsó, Szt. Pétervár, Moszkva, Athén és Konstantinápoly volt

Ma a helyzet megváltozott, amennyiben Galíciából most már kevesebb nő kerül a leánykereskedők hálójába, Magyarországból pedig alig szedhetnek áldozatokat. Ezt részben a bordélyok megszűnése, de főként az okozta, hogy mindenütt a belsőldről, különösen pedig a gyarmatokból kerülnek ki a prostituáltak.

A leánykereskedő ma különösen az artista-nő szerepében viszi áldozatait. Ez a tetszetős, és művészi mázzal eltakart szerep még mindig sokakat visz lépre, jóllehet a keleti országokban levő konzulátusaink nyomatékosan figyelmeztetnek arra, hogy aki csupán mutatványaival szándékozik magát fenntartani, az mihamarább ínséges helyzetbe jut, mert csak a prostituáltak tudnak valahogyan megélni.

A skandináviai államokat legkevésbé érintette a leánykereskedés. A világháború óta fennálló útlevélkényszer, vízum, a határállomásokon gyakorolt szigorú ellenőrzés, ha nem is tette teljesen lehetetlenné a leánykereskedést – azt mégis rendkívül megnehezítette, s nálunk Magyarországon is lehetőleg útját v'ágta.

II. A magyarországi leánykereskedés múltja

Magyarországon a leánykereskedés együtt nőtt a prostitúció terjedésével.

A kultúra fejlődésével nem lettek szigorúbbak az erkölcsök, s a gazdasági viszonyok alakulása szerint a társadalom vagyonos osztályában mindinkább szaporodott azoknak száma, akik az élet örömeit hajszolták, és érzéki szenvedélyeiket féktelenül kielégíteni akarták. Erre különösen a török hódítás korában kaptak ösztönzést a törököknek buja életmódjától. A keresztény moralisták intő szózatai pusztában elhangzó szó maradt, mert a prostitúció leküzdésében a hatalmas befolyások sokkal eresebbek voltak. A lelkivilág szépségeit a hiúság tömjénezése, a gyönyörök élvezete, a kalandos harci élet elhomályosították, és a csalóka példák, miket a hatalmasok körében láttak, a vallás erkölcsi tanításait sokakban megingatták, s sokakat a lejtőre taszítottak.

Dr. Doros Gábor és Dr. Melly József egyet. m. tanárok 1930-ban megjelent szakszerű és kitűnő könyve „A nemibetegségek kérdése Budapesten” különösen nagy gonddal kutatta fel azokat a hiteles adatokat, melyek a Magyarországon kifejlődött prostitúcióra és leánykereskedelemre vonatkoznak. Történelmi adataik szerint a magyaroknál a prostitúció kifejlődésének csiráját csak a

honfoglalás utáni időkben találhatjuk, amikor a férfi nép hosszú harci portyázásokban elhagyta az országot, és az asszony nép magára maradt. Ehhez járult az is, hogy a harcosok a nyugati városokban megismerték a prostituáltakat, s a zsákmányként magukkal hozott rabszolgánők terjesztették el hazánkban a prostitúciót.

A rozsdá megfogta a pogányságában is szilárd erkölcsű magyar népet, és ha az erkölcsök még nem is durvultak el, védelmének szükségességét már Szent István felismerte, és az erkölcsi életet a kereszténység felvételével, kérelmelhetetlen terjesztésével és dekrétumaival is megerősítette.

A XIII. század második felében hazánkban a prostitúció már olyan nagy mérveket öltött, hogy III. Miklós pápa rendeletéből Fülöp fermói püspök 1279-ben Budán zsinatot tartott, mely a papság életét szabályozta, és büntető intézkedéseket tett a polgárság erkölcsi kihágásainak megtorlására. A zsinati határozat kimondja, hogy se' egyházi, se világi ember, se valamely község, társulat, gyülekezet ne engedje meg, hogy városában, várában, falujában, házában, birtokán nyilvános személyek, szajhák, akik testüket hitvány pénzért áruba bocsátják, lakjanak, mert ezzel soknak nyújtanak bűnre alkalmat. Ebben az időben már a kerítés ördöge is szedte áldozatait. Zsigmond király uralkodása alatt 1405. április havában kiadott „tárnoki jog” 67. fejezete a kerítőnőkre megállapítja, hogy akire a kerítés a törvény előtt megfelelő módon bebizonyosodik, az ilyen banyát élve zsákba kell varrni, és a folyóba süllyeszteni.

A törvény sorai között ekkor már a kerítés büntényének megállapítása mellett a leánykereskedelem ismervei is jelentkeznek. Az 1528-ból származó leírások szerint Rómában ekkor már a 35.000 kurtizán között igen sok magyar leány is volt, akiket kerítők és leánykereskedők szállítottak oda.

A XV. században a prostitúció és a leánykereskedelem már igen élénk volt, amit különösen a férfinép élvezetvágya mozdított elő. A bordélyházak Európa legtöbb államában elszaporodtak, s ezeket a leánykereskedők és kerítők népesítették be, s sűrűn hozták oda az újabb áldozatokat. A kor erkölce sokszor szemet hunyni volt kénytelen, mert a közszellem ha a prostitúciót rossznak, de szükségesnek is tartotta. A bordélyházak szórakozó helyekké lettek, hol zene mellett vigadtak és táncoltak. Nemcsak a polgári társadalom férfi tagjai jártak ide, hanem felkeresték azt a méltóságokat viselők is, akiknek példáját szívesen követték.

Hazánkban a bordélyrendszer ebben az időben még nem tudott ugyan lábra kapni, az azonban kétségtelen, hogy a vendégfogadósok és korcsmárosok egyrésze, ha nem is voltak tipikus kéjnőtartók, vagy bordélyosok, mégis összeköttetésben állottak a prostituáltakkal, a kerítőkkal, s valószínűleg a leányke-

reskedőkkel is. A drákói büntetések; reájuk is vonatkoztak, s ezért üzelmeiket csak leplezve, titokban folytathatták. Voltak ugyan egyes városok: Pozsony, Eperjes, Lőcse, ahol a bordélyrendszer befészkelte magát, de ezek csak kivételes esetek. Pozsonyban a bordély a városé volt, ezt úgyszólván mint közegészségügyi intézményt tartotta fenn, nehogy az érzéki szenvedély által hajtott ifjúság a tisztességes családok asszonyait és leányait rontsa meg, és nehogy az akkori téves felfogás szerint, különösen a nőtlen férfi az önmegtartóztatás káros veszedelmének legyen kitéve. Ez a városi bordély csaknem egy évszázadon keresztül állott fenn.

Bár az egyház kezdettől fogva küzdött a prostitúció ellen, az állam törvényeiben, a városok statútumaikban az inkvizícióra emlékeztető módon üldözte a kerítést, még sem tudták azt megszüntetni, még kevésbbé kiirtani, mert a prostituáltakat a férfinep, és a hatalmas kéjencek befolyása védte. Ezt a védelmet, mely oly sokáig makacsul állott ellent, egyszerre letörte a XV. század végén megjelent szifilisz-járvány. Gyors elterjedése, gyilkoló hatása, és az annak nyomán keletkezett alapos félelem megdöntötte azt a hitet, hogy az önmegtartóztatás káros következményekkel jár.

Ez időtől kezdve állam, törvényhatóság és társadalom egy fronton harcoltak a prostituáltak ellen, s őket kegyetlenül üldözték.

I. Ferdinánd 1552-ben bocsájtotta ki reformrendeletét, mely a könnyelmű együttélésről, és egyéb nyilvános bűnökről rendelkezik.

A törvényhatóságok a XVI. és a XVII. századokban alkotott statútumaikban szigorították a büntetéseket: halálos büntetést tüzes megbélyegzést, nyilvános korbácsolást, kipellengérezést s kitoloncolást alkalmaztak. Ez a kegyetlen üldözés közel három évszázadon át a XVIII. század közepéig tartott, de a prostitúciót és a leánykereskedést kiirtani még sem lehetett. A lázas érzéki szenvedély, és az elvetemült kerítők és leánykereskedők kapzsisága a busás haszon után nagyobb volt a törvény és a vármegyei statutumok szigoránál való félelelemnél. Midőn a nemibetegségek a katonaság körében már annyira elszaporodtak, hogy a harcikészséget is veszélyeztették, Maria Terézia királynő 1754-ben rendeletet adott ki, hogy a rosszhírű nőket serényen fel kell kutatni, el kell fogni, szigorúan elzárni, és az idegeneket az országból ki kell toloncolni. Az országból való örökös száműzetéssel való büntetést is statuálta, aminek az volt a szomorú következménye, hogy a Bécsben erkölcsstelen üzelmek miatt összefogdosott veszélyes elemeket tömegesen szállították Magyarországra. A „Constitutio criminalis Theresiana” címen ismert, Bécsben kiadott törvénykönyv, ha Magyarországon nem is lépett hatályba, annak parancsai és ren-

delkezései a gyakorlatban tényleg érvényesültek. Erre a korra jellemző az ú. n. erkölcsbizottságnak (Keuschheits-Comission) 'mindenhol erkölcstelenséget szaglászó, sokaknak kellemetlenséget okozó, sokszor azonban igen humoros működése. Az üldözés csak növesztette a leplezett korcsmai prostitúciót, a titkos kerítést, és bizonyára a leánykereskedést.

A legtöbb rendelkezés, mely ezidőben történt, habár azok a prostituáltakkal foglalkoztak, legfőképpen a nemibetegségek terjedésének leküzdésére irányultak, ami arra mutat, hogy még nagyon idegenkedtek attól a gondolattól, hogy a prostitúció ügyét magát rendezzék és szabályozzák.

II. József által 1788-ban kiadott „Ordo criminalis” erkölcsvédő rendelkezéseket is felölelt, és a szexuális kihágásokat: a házasságtörést, a paráznaságot, a csábítást, a kerítést és a prostitúciói „nolitikai bűnnek” nyilvánította, s azokat testi fenyítéssel és elzárással sújtotta.

A XIX. század elején új jelmezben jelentek meg a prostituáltak. A különféle vonzó és csábító cégér alatt megnyílt tánchelyiségekben, mint állandó foglalkozással bíró, tehát nem munkanélkül élő pincérleányok, szórakoztató hölgyek és előtáncosok leple alatt kínálgatták magukat a testi gyönyörök után vágyódó férfinepnek, és vitték saját magukat és a férfiakat a romlásba.

Ha az ilyen nőt az egyik helyről eltávolították, mindig volt lélekkufár, aki másutt helyezte el.

A szabadságharc után következett abszolútizmus évei alatt az alkotmányos állami életnek 1867-ben történt helyreállításáig a korrupst és megvesztegethető idegen hatóságok segítségével annyira burjánzott a prostitúció, hogy a külföldi leánykereskedelem, mint valami értékes és nagy haszonnal kecsegtető zsákmanýra vetette rá magát a magyarországi nőkre.

A külföldi, s különösen a keleti bordélyokból kimenekült hungarák segítségért kiáltottak. Magyarországon mind több esetben tettek feljelentéseket az eltúnt fiatal nőkről, akik a leánykereskedők hálójába kerültek, ami a belügyminisztériumot 1869 október 1.-én 3390 sz. a. a „Keleti bordélyházaknak magyar nőkkeli népesítésének meggátlása iránti szabvány” kiadására készítették.

A szabvány értelmében oly fiatal nőnek, aki csak szolgálatkeresés végett szándékozik keletre, úgymint Moldva–Oláhországba, Szerbiába, európai és ázsiai Törökországba, Egyiptomba, Keletindiaiba, stb. utazni, vagy aki, noha utazásának céljául mást ad elő, de biztos és tisztességes keresetmódot kimutatni nem tud, vagy akinek erkölcsisége ellen alapos kifogás tehető, keletre szóló útlevelel kiadható nem volt.

Kinyomozandó volt, vajjon minemű csábító által beszélget-

tek rá a külföldi utazásra, hogy annak kellő megbüntetése lehetővé tétessék.

Aki a kerítőt feljeleníti, és őt kézrekeríteni segíti, 40 írt. jutalomban részesül.

Ezekkel a rendelkezésekkel a leánykereskedőknek tobzódását Magyarországon megnehezítették, s a helyzetet fokozatosan igyekeztek megjavítani.

III. Hatósági küzdelem a leány kereskedés ellen.

A XIX. század végén a leánykereskedés megakadályozása végett az emberbaráti egyesületek kezdeményezésére egész Európában társadalmi mozgalom indult meg.

Hollandia már 1881-ben hívott össze nemzetközi értekezletet, mely azonban nem sok eredménnyel végződött. Az 1888. évben Hollandia Magyarországgal és Ausztriával nemzetközi szerződést kötött azt célozva, hogy állampolgárainak kölcsönös védelmet nyújtsanak a kerítés bűncselekménye ellen.

1885-ben a Pall Mall Gazette, londoni újság sorozatos cikkekben óriási feltűnést keltő leleplezéseket közölt a Londonban folyó erkölcstelen életről, botrányos kerítésekről és leánykereskedésről. A leleplezések Londont valóságos leányvásárpiacnak mutatták be. A felháborodás, melyeket a leleplezések okoztak, a társadalom hatalmas és tüntető megmozdulására vezetett, melynek eredménye a „National Vigilance Association” lett, mely azután az európai társadalmakat nemzeti bizottságok (komité) alakítására buzdította.

Az Association 1899-ben Londonba nemzetközi kongressziist hívott össze, melyen az összes érdekelt államok mindazon egyesületei képviseltették magukat, melyek a nyomorba jutott nők védelmét tűzték ki feladatul.

A társadalmi megmozdulások és előzetes konferenciák a francia kormányt arra indították, hogy az 1902. évben Párizsba hivatalos értekezletet hívott egybe. Az értekezlet kétirányú megállapodásra jutott. Az egyik egy nemzetközi egyezmény tervezete volt, melynek értelmében az egyes államok a leánykereskedés elnyomását célzó büntető intézkedések megtételére, és ezen a területen a kölcsönös jogsegélyre, valamint a leánykereskedés miatt terheli, vagy elítélt egyének kiadására kötelezik egymást. A másik tervezet pedig a leánykereskedés elnyomására irányuló közigazgatási intézkedéseket foglalta össze.

A leánykereskedés elnyomása végett 1904 májusában Párizsban tartották meg az első nemzetközi értekezletet, melynek megállapodásaihoz Magyarország 1905 január 18-án csatlakozott.

Az 1904. évi nemzetközi megállapodás a leánykereskedés ellenőrzését és megakadályozását célzó közigazgatási (rendészeti) intézkedéseket foglalja magában.

Az 1910 május havában tartott második nemzetközi értekezlet a büntetőjogi tartalmú egyezményt revízió alá vette, és részben módosította. Az ekkor létrejött egyezményt Magyarország képviselője is aláírta.

A magyar kormány képviselőjének befolyása mindkét nemzetközi megegyezés megszövegezésében érvényesült. Az a rendelkezés, hogy a kiskorú nők részére biztosított feltétlen védelem tekintetében korhatárul minimumként a betöltött huszadik év állapított meg, az egyenesen a magyar kiküldött kívánságára történt.

Az egyezmény különbséget tesz a kiskorúak és a nagykorúak védelme között, és a kiskorúakat még abban az esetben is védelemben részesíti, ha ők maguk beleegyezésükkel járultak hozzá a bűncselekmény elkövetéséhez. A nagykorúak pedig csak abban az esetben részesülnek védelemben, ha velük szemben megtévesztés, kényszer, vagy erőszak forog fenn. Az egyezmény szerint nagykorúnak tekintendő, aki a huszadik életévét már meghaladta.

Hazánkban a leánykereskedés alkalmas talajra talált azért is, mert az 1878. V. t. c. büntetőtörvénykönyvünknek ki nem elégítő rendelkezései miatt bíróságaink a kézrekerült leánykereskedőkre büntetést alig szabhattak. Ezen segített az 1908. XXXVI. t. c. a büntető törvénykönyvnek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról. Ennek a törvénycikknek 43-47. terjedő §§-i értelmében a kerítés vétsége két évig terjedhető fogházzal, a kerítés büntette három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Aki a cselekményt nyereségvágyból követi el, a szabadságvesztés-büntetésen felül vétség miatt száz pengőtől kétezer pengőig, büntett miatt négyszáz pengőtől négyezer pengőig terjedő büntetéssel is büntetendő.

Aki a nőt bordélyházba, vagy hasonló üzletbe elhelyezés végett külföldre szállítja vagy szállíttatja, öt évig terjedhető fegyházzal, és ezer pengőtől ötezer pengőig terjedhető pénzbüntetéssel, üzletszerű elkövetés esetében, úgyszintén ha a tettes ugyanily büntett miatt már egyszer büntetve volt, és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal, és kétezer pengőtől nyolcezer pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő,

A kerítés büntette és vétsége miatt a hivatalvesztés, és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondható.

A kísérlet szintén büntetendő.

A bűnvádi eljárás csak magánindítványra indítható, mert ebben a kérdésben mindig a sértett érdeke irányadó. Tekintve,

hogy a cselekmény rendszerint zárt körben játszódik le, a külvilág esetleg csak akkor vehetne róla tudomást, ha bírói eljárás indul meg, ez pedig fokozottabban sújtaná a sértett nőt.

Ha azonban a magán indítvány megtétetett, az nem vonható vissza.

A nemzetek szövetségének egyezségokmánya (I. rész, 23. cikkének c) pontja értelmében a Nemzetek Szövetségének tagjai a már fennálló vagy a jövőben kötendő nemzetközi egyezmények határozataival egybehangzóan, és azok fenntartása mellett, megbízzák a szövetséget a leány- és gyermekkereskedelmre, valamint az ópiummal és más ártalmas szerekkel való kereskedésre vonatkozó egyezmények végrehajtásának legfőbb ellenőrzésével.

Ezen megbízás folytán az 1921 évi június havában Magyarország képviselőjének részvételével tartott nemzetközi konferenciában hozott határozatokat, a Nemzetek Szövetségének Tanácsa elé terjesztették, mely a határozatokat felülvizsgálván, azokat elfogadta és *nemzetközi egyezménybe* foglalta. *Diplómáciai úton arra felszólítatván, Magyarország képviselője az egyezményt 1922 március 30-án aláírta.*

Ebben az egyezményben az addig használt „leánykereskedés” kifejezése helyett, a megfelelőbb „*nőkkel és gyermekekkel üzött kereskedés*” kifejezést fogadták el, és megállapítást nyert, hogy a feltétlenül védelemben részesítendő nők *minimális korhatára a betöltött huszonegyedik évig terjed.*

Az egyezmény lényeges pontja még, hogy a kerítés bűncselekményének *kísérlete és előkészületi cselekménye is büntetendő;*

biztosítandó olyan nőknek és gyermekeknek védelme, akik *más országokban keresnek munkát;*

a kivándorlókat szállító hajókon utazó nőknek és gyermekeknek védelmére nemcsak az elindulás és megérkezés alkalmával, hanem útközben is megteendő a szükséges intézkedések.

a pályaudvarokon és a kikötőkben olyan felhívásokat kell kifüggeszteni, melyek a nőket és gyermekeket a velük való üzérkedés veszélyeire figyelmeztetik, és tájékoztatják őket azokról a helyekről, ahol szállást, segélyt és támogatást találhatnak.

Mindezeket a megállapodásokat Magyarország az 1922: LXII. és 1925.-XIX. t. cikkben iktatta törvénytárába.

IV. Egyesületünk megbízatása a társadalmi küzdelemmel.

A nemzetközi egyezménynek törvénytárunkba iktatása, és büntetőtörvényeinknek az egyezmények értelmében történt kiegészítése után, a közigazgatási, főként pedig a rendészeti ha-

tóságok is megkapták a rendeleteket és utasításokat a leány-kereskedés leküzdésére, és ebbe a munkába belevonták a társadalmi egyesületek is, az arra hivatott „*Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen*” útján.

A belügyminiszter 1923 október 24-én 165.153/1923. sz. a. kiadott rendeletével megállapította az erkölcsrendészeti hatóság ügyrendjét.

Az 1912:XLIX. t. c, és az 1912:L. t. c-ben foglalt nemzetközi megállapodásokkal vállalt feladatok teljesítésére hivatott hatóság gyanánt egész Magyarország területére kiterjedő hatáskörrel a 245.700/1922. belügyminiszteri rendelet értelmében a m. kir. belügyminisztérium IX. ügyosztálya bízott meg. Ezen hatáskörében való működését illetőleg, hivatalos elnevezése: „*A m. kir. belügyminisztérium IX. ügyosztálya mint erkölcsrendészeti hatóság a leánykereskedés és a fajtalan közlemények elnyomására*”. Rövidített hivatalos elnevezése: Erkölcsrendészeti központi hatóság.

Ügyrendje szerint ez *központosít* minden értesítést, amely a női személyeknek kéjelgési célokra való felhasználására, és fajtalan közlemények terjesztésére vonatkozik.

Felügyeletet gyakorol és intézkedik, hogy a prostitúció, vagy a leánykereskedés céljaira szánt női személyek és azok kísérői, különösen a pályaudvarokon, hajó- és határállomásokon, kikötőkben kinyomoztassanak, és utazásuk közben feltartóztassanak. Előforduló esetekben értesíti a rendeltetési hely hatóságait, szükség szerint az érdekelt diplomáciai vagy konzuli hatóságokat.

Gondoskodik arról, hogy az áldozatok hazaszállíttassanak, és addig is jótékonyági intézetekben, vagy erkölcsi biztosítékot nyújtó magánszemélyeknél helyeztessenek el.

Felügyeletet gyakorol azon ügynökségek és irodák felett* melyek nőknek külföldön való elhelyezésével foglalkoznak.

Köteles a belföldön való elítélésekre vonatkozó büntető lapokat a külföldi szerződő államok hasonló hatóságainak az esetben megküldeni, ha a bűncselekmény tényálladécai különböző országokban valósultak meg.

Allandó összeköttetést tart fenn a leánykereskedés leküzdésére alakult nemzetközi egyesület magyar bizottságával Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen szervezetével.

A központi hatóság a szerződő államok mindegyikében felállított hasonló szervezettel *közvetlenül levelez.*

A központi hatóság *nyilvántartást vezet* az ország területén levő bordélyházakról, zugszállodákról, helyszerzőkről, dalcsarnokokról, zugkávéházakról.

A hatóság főnöke a m. kir. belügyminisztérium IX. igazgatási rendészeti osztályának mindenkori vezetője. Ügyvezetője

a m. kir. állam rendőrség főkapitánysága erkölcsrendészeti osztályának mindenkori vezetője.

A központi hatóság főnöke közvetlenül a m. kir. belügyminiszternek van alárendelve, és ebből kifolyólag a központi hatóság köteles működéséről minden év április 1-ig a miniszternek jelentést tenni.

Az erkölcsrendészeti központi hatóság 1933 évi január 1-től 1934 június 30-ig, vagyis másfél év alatt külföldi vonatkozású kerítési ügyben 8 esetben indított eljárást. A nyomozás adatai szerint azonban bűncselekmény egy esetben sem forgott fenn, úgy, hogy bírói eljárás nem is indult meg.

Kizárólag belföldi vonatkozású kerítési ügyben 24 esetben indult meg az eljárás 52 terhelt ellen. Ezek közül elítéltetett:

	Fegyház- bünte- tésre	Börtön- bünte- tésre	Fogház- bünte- tésre	Elzárásra	Pénz- bünte- tésre	Tolonc- házba utaltatott	Eljárás folyamat- ban van	
	8	8	7	3	4	4	18	

Nyomozás történt, de bűncselekmény hiánya miatt a bírói eljárás nem indult meg 14 esetben.

A székesfővárosi statisztikai hivatal közleményei az 1926–1933 évekre vonatkozóan a következő adatokat tárják fel:

BŰNÜGYI RENDÉSZET.

*Kerítés és egyéb esetek**

Év	Feljelentett bűncselekmények			Kinyomo- zott esetek	Kinyomozott személyek száma	
	büntett	vétség	együtt		fi	nő
1926	13	34	47	47	25	32
1927	10	40	50	46	20	29
1928	30	37	67	65	27	38
1929	53	55	108	96	18	85
1930	58	93	151	140	68	90
1931	12	88	100	100	35	72
1932	32	54	86	86	37	51
1933	25	52	77	76	38	72

*) Mikor a szülő, testvér vagy más hozzátartozó viszi a bűnre.

*Kerítés miatt a detektívtestület által eszközölt
előállítások száma:*

1930	13
1931	7
1932	8
1933	26

Megemlítendőnek tartjuk, hogy 1933 január–1934 júniusig terjedő időközben szeméremsértő nyomtatványok és ábrázolások közzététele, forgalomba hozatala, vagy kirakatba helyezése miatt 22 esetben, melyek közül a legtöbb feljelentést a MELE tette az erkölcsrendészeti központi hivatalnak, indult meg eljárás. 11 esetben az eljárás nem vezetett eredményre; 11 esetben azonban a terheltek közül 2 egyén fogházbüntetésre, 5 egyén pénzbüntetésre ítéltetett, 4 egyén ellen az eljárás folyamatban van.

Magyarországon a székesfővárosi és a nagyobb vidéki városi pályaudvarokban a Magyar Egyesület a Leánykereskedés ElJen és több egyesület kirendeltségeket tart fenn, amelyek az utazás közben rászorulóknak anyagi és erkölcsi támogatást nyújtanak, felvilágosítással és útbaigazítással szolgálnak.

1933 január 1-től 1934 június végéig:

A Magyar Egyesület a Leánykereskedelem Ellen 2234 esetben;

A Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége 2119 esetben (294 esetben nyújtott anyagi segítséget, 208 esetben adott éjjeli szállást, 437 esetben támogatást az utazáshoz),

A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége 228 magyar és 84 külföldi utast támogatott.

A belügyminiszter 1925 július 31.-én 233.152/1925. sz. a kiadott rendeletével megengedte, hogy a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen pályaudvari kirendeltségének tagjai fontos szolgálatuk megkönnyítése és eredményesebbé tétele érdekében fémből készült jelvényt viselhessenek.

A jelvényt viselők közhasznú és közérdekű működésükben hatósági támogatásban részesítendőek.

V. A leánykereskedés elleni küzdelem bástyái.

Hazánkban már ötvennyolc évvel ezelőtt a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről alkotott 1877:XX. t. c. 263. és 264. §§-ai az árvaszékeknek, mint gyámhatóságoknak legfőbb feladatául teszik a kiskorúak szellemi és anyagi érdekeinek megővését, és különösen is kötelességévé teszik, hogy felügyeljen arra, hogy a kiskorúak szorgalmas tanulásra és kitartó mun-

kásságra szoktattassanak, szükség esetében kényszeríttessenek. A törvénynek ezen rendelkezései alapján az árvaszék nemcsak jogosult, de köteles is felügyeletet gyakorolni, és szükség esetében intézkedni oly irányban, hogy a kiskorúak a prostitúció mocsarába ne süllyedjenek, és a leánykereskedelem prédájává ne lehessenek. A magyar városok országos kongresszusának megbízásából e sorok írója „Az árvaszék hivatása a gyermekvédelemben, különösen a házasságon kívül született gyermekek védelmében, és a prostitúció elleni küzdelemben” című 1913. évben megjelent könyvében utalt arra, hogy a statisztikai adatok szerint a leányok többnyire kiskorúságukban jutnak a prostituáltak közé, tehát abban a korban, amikor az árvaszéknek felügyeletet kell felettük gyakorolni és érdekükben intézkedni. Hogy az árvaszék mily irányban tegyen intézkedéseket, azt szintén a statisztikai adatok mutatják meg, mert ha az okokat keressük, amelyek miatt a kiskorúak a prostituáltak közé kerülnek, úgy tisztán láthatjuk, hogy ennek okozói: az elhagyatottság, a rossz környezet, az iskolakerülés, a szülők és a gyámok hanyagsága, sokszor önző érdeke, a gondozás és nevelés hiánya, a hiúság, a munkakerülés, a könnyű és víg élet utáni vágy, a vallástalanság, az erkölcsi élet hiánya, az emberi méltóság és megbecsülés iránt való érzéketlenség, a tisztelet iránt való közöny, az értelem és lelki szegénység. Mindezek olyan okok, amelyeknek elhárítása iránt az árvaszéknek kötelessége hatósági intézkedéseket tenni, s felelősségét csak fokozza az a tény, hogy az ilyen kiskorú körül ott leselkedik a kerítők és a csábítók egész serege.

A statisztikai adatok megdöntik a köztudatban élő azt a véleményt is, hogy a prostitúció kizárólagosan a nagyvárosok baja. A kiskorú prostituáltak túlnyomó része, az 1913. évi adatok szerint 80% vidékről származik, és ezek legnagyobb része 54% a cselédek sorából került ki. Ez azonban nem azt jelenti, mintha a vidék erkölcsileg romlott volna. A vidéki legtöbbször parasztsorban, vagy szintén szolgálatban élő szülő vagy gyám rendszerint a maga helyzetén akar könnyíteni, mikor tapasztalatlan leányát felhozza vagy felküldi a fővárosba, elszegődötti cselédül, s aztán már csak úgy tudakozódik felőle, s örvend, ha a leány időközönként hazaküld néhány pengőt támogatásul.

A leány, aki a vidék egyszerű és tiszta levegőjében nőtt fel, hiszékeny és balga lelkiületével a főváros izzó, szenvedélyes, tündöklésében elvakító, káprázatos, csábos, elkábító és kísértésekkel teli légkörben nehezen tud megállni: elbukik, s szegényében lefelé zuhan a züllés útján, mert nincs erkölcsi és lelki ereje, mely feltartóztathatná.

Ezek az okok indították a székesfővárosi árvaszéket arra, hogy felvegye a küzdelmet a prostitúció ellen, és megvédje a kiskorúakat az elmerüléstől. Az árvaszék 1912. március 20-án

megkereste a főv. m. kir. államrendőrség főkapitányát, hogy az erkölcsrendészeti osztály az engedélyezett „kéjvők” közé leendő felvétele iránt jelentkező kiskorúakkal felveendő jegyzőkönyvnek egy másolati példányát az árvaszéknek küldje meg, valamint azokat az eseteket is jelentse be az árvaszéknek, mikor a jelentkező kiskorú kérésével elutasítatik ugyan, de javító nevelése iránt intézkedni szükséges.

Az árvaszék elsősorban arra törekedett, hogy magát a prostituáltat mentse meg, második intézkedése a környezetében levő többi kiskorúak védelmére terjeszkedett ki. Ennek érdekében a vidéki illetőségűek gyámhatóságát mindenkor értesítette.

Ebben a tevékenységében nagy segítséget nyújtott a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, mert az intézkedésekhez szükséges adatokat az Egyesület szerezte meg. Még értékesebb volt az egyesület támogatása olyan esetekben, amikor a kiskorú prostituált első ballépését megbánva, ellenőrzés és különösen jóakarátú pártfogás mellett még jóútra volt téríthető. Az Egyesület keresett nekik megfelelő elhelyezési módot, szerzett foglalkozást, és állandó felügyelet alatt tartotta őket.

Az ügyek elintézésének gyorsítása végett az árvaszék az Egyesület titkárát hivatásos gyámul rendelte ki.

Mindjárt az első évben az árvaszék 307 ügyben járt el, ez a szám a következő években emelkedett (564) 1917-től kezdve, azután állandóan apadt, az 1921 évben még 120 eset volt, míg az 1926. év után csak egy-két eset merült fel, mert ezidőtől fogva az államrendőrség erkölcsrendészeti osztálya az igazolványok (bárcák) kiadását, különösen a kiskorúakkal szemben igen szigorúan kezeli, s az igazolványok megtagadása esetén, a titkos prostitúció megakadályozása céljából a bejegyzésre jelentkezett kiskorú nőket ellenőrizteti, hogy rendes munkát, alkalmazást vállaltak-e. De az esetek száma azért is csökkent, és pedig rohamosan elenyésző kis számra, mert 1928 május 1-ével a bordélyok megszűntek, és általában a reglementáció rendszere halódó félben van.

Ezek a tények fokozottabban követelik, hogy az árvaszék, mint gyámhatóság szociális tevékenységét mindinkább a megelőzés területére vigye át, s ebben a nemes hivatásában szolgálja a kiskorúak védelmét, és teljesítse nemzetmentő kötelességeit.

A magyar állam törvényhozási alkotásaiban, a bíróságok s köztük a fiatalok bírósága, a fiatalok felügyelőhatósága, a rendészeti hatóságok, az árvaszék, továbbá a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, a felekezetek missziós szervezetei, a nők védelmében szociális tevékenységet kifejtő társadalmi egyesületek és az állami javítóintézetek mind egy-egy bástya a kerítés és a leánykereskedés ellen.

A bástyák állnak, a küzdelem folyik, az eredmények jelent-

kéznek de győzelmet csak akkor remélhetünk, ha a nő jobban fogja megbecsülni erkölcsi tisztaságát, ha a ledérélet mámoros percéért nem dobja árúba testét-lelkét, hanem erényeinek szépségében felmagasztosulva, a férfinem is megtalálja benne, mint a teremtés koronájában, a női ideált.